

Rapport

Excuus verzilverd Rapport over een klacht over het regionale politiekorps Brabant Zuid-Oost te Eindhoven.

Datum: 6 november 2012

Rapportnummer: 2012/183

Algemeen

Op 8 februari 2010 aan het einde van de middag viel een arrestatieteam de woning van verzoekers binnen. Op het moment van de inval waren in de woning aanwezig de moeder van het gezin en drie kinderen in de leeftijd van 6, 11 en 15 jaar. De woning werd doorzocht op wapens. Ook was de politie op zoek naar de meerderjarige zoon van verzoekers. Deze werd niet aangetroffen. Evenmin werden er wapens gevonden. Verzoekers ontvingen enkele dagen later afsluitend een verslag van het binnentreden. Pas later (nadat verzoekers een klacht hadden ingediend) begrepen zij dat de politie op grond van informatie van de Criminele Inlichtingen Eenheid was binnengetrokken om hun meerderjarige zoon aan te houden en om te zoeken naar zware vuurwapens en handgranaten die hij in de woning zou bewaren.

Verzoekers waren niet tevreden met deze zakelijke uitleg en zetten hun klacht over het politieoptreden voort. Ook klaagden zij over het gebrek aan nazorg. De klacht werd door de korpsbeheerder voor advies voorgelegd aan de klachtencommissie. Bij de hoorzitting van de klachtencommissie lieten verzoekers weten dat het politieoptreden zeer beangstigend was geweest, dat het tot psychische schade had geleid en dat zij een vergoeding van deze schade gerechtvaardigd vonden. Verzoekers lieten weten dat het hun niet zozeer ging om de omvang van de schadevergoeding, maar dat zij een gebaar wel op zijn plaats vonden. De politie mocht niet volstaan met een verontschuldiging. Bij de klachtencommissie bestond het beeld dat bij acties als de onderhavige alles vooraf perfect is geregeld, maar dat er geen afspraken over nazorg zijn. De commissie achtte het zeer wel denkbaar dat het politieoptreden had geleid tot het ontstaan van immateriële schade. De commissie achtte een vorm van schadevergoeding dan ook gerechtvaardigd, waarbij de commissie aantekende dat deze tegemoetkoming niet beperkt mocht blijven tot een schriftelijk verontschuldiging.

Overeenkomstig het advies van de klachtencommissie verklaarde de korpsbeheerder de klacht van verzoekers over het gebrek aan nazorg in een brief van 17 december 2010 gegrond. Voor deze nalatigheid bood de korpsbeheerder zijn excuses aan. Met betrekking tot de immateriële schade die verzoekers stelden te hebben geleden, vroeg de korpsbeheerder om een nadere omschrijving van de schade. Onder verwijzing naar het Burgerlijk Wetboek vroeg de korpsbeheerder verder om bewijsstukken en om een verklaring van de psychologe waaruit zou blijken dat er sprake was van een causaal verband tussen de inval van de politie, met name het ontbreken van nazorg en de behandelingen bij de psychologe. Ook verzocht de korpsbeheerder om een toekomstperspectief; hoeveel behandelingen er nodig waren.

Verzoekers waren bijzonder teleurgesteld in de reactie van de korpsbeheerder. Eerst verleende de politie geen nazorg en moesten verzoekers zelf om opheldering vragen

over de reden van binnentreden. Nu werd de bal door de politie opnieuw bij hen neergelegd. Verzoekers verzochten de Nationale ombudsman om hulp. De Nationale ombudsman stelde een onderzoek in, uitgaande van de volgende klachtformulering:

Klacht

Verzoekers klagen erover dat de korpsbeheerder hun geen tegemoetkoming heeft geboden voor de immateriële schade die zij hebben geleden als gevolg van de inval van een arrestatieteam en het gebrek aan nazorg, ondanks de aanbeveling daartoe van de commissie voor de politiekachten.

Reactie korpsbeheerder politie Brabant Zuid-Oost

In reactie op het onderzoek van de Nationale ombudsman liet de korpsbeheerder weten dat hij niet heeft geweigerd om schade te vergoeden, of betwist dat er schade is geleden door verzoekers. Er moet echter wel een indicatie zijn voor de omvang van de schade en de bewijsmiddelen daarvan. Daarom heeft de korpsbeheerder verzoekers in de afhandelingsbrief van de klacht verzocht om nadere stukken. Het lag op de weg van verzoekers om contact op te nemen. Dat was dan het startpunt geweest om in gesprek te gaan over de hoogte van de schadevergoeding. Verzoekers hebben echter nooit contact opgenomen wat volgens hen de hoogte zou moeten zijn van de immateriële schadevergoeding en hoe het toekomstperspectief eruit zag.

De korpsbeheerder achtte zijn opstelling in lijn met de aanbeveling van de klachtencommissie. Ook achtte de korpsbeheerder de opstelling in lijn met spelregel 5 van de schadevergoedingswijzer van de Nationale ombudsman (zie Achtergrond). Volgens de korpsbeheerder gaat deze spelregel uit van het idee dat degene die stelt schade te hebben geleden, moet bewijzen. Verzoekers hadden echter zelf in het geheel niet gereageerd op de afhandelingsbrief over de door hen geleden schade of bewijs overgelegd. Spelregel 14 (zie Achtergrond) was evenmin van toepassing, nu de korpsbeheerder in het geheel nog geen aansprakelijkheid had erkend. Daarbij merkte de korpsbeheerder op dat juist in het kader van de zorgvuldigheid de wens bestond om de zaak in een keer af te handelen, waarbij aan de belangen van verzoekers tegemoet zou worden gekomen.

Naar aanleiding van het onderzoek van de Nationale ombudsman stuurde de korpsbeheerder verzoekers opnieuw een brief, waarin hij liet weten dat hij van hen geen reactie had ontvangen op zijn eerdere verzoek om de omschrijving, eventuele bewijsstukken en de hoogte van de geleden schade. De korpsbeheerder verzocht

verzoekers om schriftelijk of via het algemene telefoonnummer van de politie contact op te nemen, om alsnog en adequaat te kunnen reageren op hun schadeclaim.

Bemiddelingsgesprek

Om te voorkomen dat het contact tussen verzoekers en de korpsbeheerder opnieuw spaak zou lopen, heeft de Nationale ombudsman voorgesteld om onder leiding van een bemiddelaar van de Nationale ombudsman met elkaar in gesprek te gaan. Beide partijen waren daartoe bereid.

In het gesprek bleek de emotie bij verzoekers over de inval twee jaar na dato nog erg hoog te zitten. Verzoekers hebben het contact met de politie na de inval als zakelijk en procedureel ervaren. Verzoekers hopen op een gebaar van de politie, waarmee zij laten zien dat ze zijn tekortgeschoten aan de menselijke kant en waarmee zij de zaak kunnen afsluiten.

Tijdens het gesprek liet de politie weten dat zij het zich aantrekken dat het traject twee jaar heeft stilgelegd en dat de bal opnieuw bij verzoekers is neergelegd. De politie heeft echter wel degelijk lering getrokken uit de casus van verzoekers. Er is een intern protocol opgesteld waarin afspraken zijn opgenomen voor nazorg na een inval van een arrestatieteam. Dit protocol is niet vrijblijvend, maar kent een verplicht karakter en is gericht op het leveren van maatwerk. Het initiatief voor nazorg ligt altijd bij de politie. Dit is alleen anders bij een klacht of een schadeclaim (zie Achtergrond voor meer informatie over het protocol). Tijdens het gesprek liet de politie verder weten in te zien dat hun aanpak erg formeel en juridisch was geweest. De politie had gehoopt dat verzoekers op de klachtafhandlingsbrief van de korpsbeheerder zouden reageren, zodat dit in ieder geval een startpunt zou zijn voor een eventuele onderhandeling. De politie zag in dat zij zelf na een maand contact met verzoekers hadden moeten opnemen, toen een reactie van hen uitbleef. Dit was voor hen een leerpunt. De reden waarom de politie in de afdoeningsbrief niet met een concreet bedrag is gekomen, is omdat zij zorgvuldig te werk wilde gaan en wilde voorkomen dat verzoekers zich geschokt zouden voelen door een verkeerd voorstel.

De politie liet in het gesprek weten bereid te zijn de kosten van de huisarts en psycholoog voor haar rekening te nemen. Ook bood de politie verzoekers als geste voor het gebrek aan nazorg een bedrag van 500 euro. De politie lichtte toe dat bedragen bij immateriële schade doorgaans niet bijster hoog zijn. Verzoekers vonden het genoemde bedrag niet in verhouding staan tot de immateriële schade die het gezin had geleden. Daarnaast werden de kosten van huisarts en psycholoog vergoed door hun zorgverzekering. Verzoeker konden in het gesprek niet aangeven welk gebaar van de politie recht zou doen aan hun gevoel. Het bemiddelingsgesprek werd daarom afgesloten met de afspraak dat verzoekers

zouden laten weten of zij akkoord wilden gaan met de handreiking van de politie, of dat zij (met hulp van een advocaat) een schadevergoedingsprocedure wilden starten. Daarin was verder geen rol meer weggelegd voor de Nationale ombudsman.

Beoordeling

Gezien de afhandeling van de klacht door de korpsbeheerder en de uitkomst van het bemiddelingsgesprek heeft de Nationale ombudsman besloten een openbaar rapport uit te brengen over de zaak.

Waaraan toetst de Nationale ombudsman de klacht van verzoekers?

Het is een vereiste van behoorlijk overheidsoptreden dat de overheid zich coulant opstelt als zij fouten heeft gemaakt. Zij heeft oog voor claims die redelijkerwijs gehonoreerd moeten worden en belast de burger niet met onnodige en ingewikkelde bewijsproblemen en procedures.

Vooropgesteld wordt dat de korpsbeheerder de klacht van verzoekers over het gebrek aan nazorg na de inval tijdens de interne klachtbehandeling reeds gegrond heeft verklaard. In de klacht bij de Nationale ombudsman gaat het om het vervolgtraject van het verzilveren van excuses, of eigenlijk het stilliggen van dat traject. Als de Nationale ombudsman daarnaar kijkt, dan concludeert hij dat de politie ten onrechte het initiatief opnieuw bij verzoekers heeft neergelegd, door de klacht gegrond te verklaren, maar vervolgens een uiterst juridische insteek te kiezen door verzoekers te vragen om bewijzen en een onderbouwing van de causaliteit. Gezien het feit dat verzoekers tijdens de interne klachtbehandeling hebben aangegeven dat het hun veel meer om een gebaar ging, en gezien de aanbeveling die de klachtencommissie daarover heeft gedaan, had het op de weg van de korpsbeheerder gelegen om verzoekers welwillend tegemoet te treden en hun naast excuses direct een passende financiële tegemoetkoming te bieden. Wat dat betreft is er gehandeld in strijd met het vereiste van behoorlijk overheidsoptreden dat de overheid zich coulant opstelt als zij fouten heeft gemaakt.

De onderzochte gedraging is niet behoorlijk.

De Nationale ombudsman heeft er met instemming kennis van genomen dat de politie de casus van verzoekers heeft aangegrepen voor het opstellen van een protocol voor het verlenen van nazorg bij een inval van een arrestatieteam. De politie heeft daarmee wat de Nationale ombudsman betreft laten zien dat zij het signaal van verzoekers over de impact van de inval op een gezin met jonge kinderen en de gevolgen van het nalaten van het verlenen van nazorg in tweede instantie wel degelijk serieus heeft genomen. Ook heeft de Nationale ombudsman er met instemming kennis van genomen dat de politie tijdens het bemiddelingsgesprek aan verzoekers te kennen heeft gegeven dat zij een te juridische opstelling had gekozen en dat zij verzoekers zelf had moeten benaderen om tot een

oplossing te komen. Het bedrag dat de politie verzoekers ter compensatie heeft aangeboden voor geleden immateriële schade acht de Nationale ombudsman op voorhand niet onredelijk. Het is nu aan verzoekers om te bepalen of zij dit gebaar kunnen accepteren.

Conclusie

De klacht over het regionale politiekorps Brabant Zuid-Oost is gegrond, wegens schending van het vereiste van een coulante opstelling.

De Nationale ombudsman,

dr. A.F.M. Brenninkmeijer

Achtergrond

Schadevergoedingswijzer Nationale ombudsman

Spelregel 5:

De overheid hanteert een coulante benadering indien vast staat dat zij fouten heeft gemaakt, maar de burger problemen heeft om de omvang van de schade met hard bewijs te staven.

Spelregel 14:

Indien de overheid haar aansprakelijkheid erkent, maar de gestelde hoogte van de schade door haar wordt betwist, vergoedt zij in elk geval het door haar erkende schadebedrag, zodat een eventueel te voeren juridische procedure alleen over het meerdere hoeft te gaan.

Werkafspraken met betrekking tot nazorg na inzet van de aanhoudings- en ondersteuningseenheid, april 2011

Naar aanleiding van de klacht van verzoekers en ook eerdere opmerkingen van de Nationale ombudsman over het ontbreken/nalaten van de juiste nazorg na politie-inzet, heeft de politie Brabant Zuid-Oost een intern protocol opgesteld. Het protocol regelt nazorg na de inzet van een arrestatieteam. In het protocol zijn werkafspraken opgenomen die beschrijven wie voor welke actie in het proces van nazorg verantwoordelijk is. De

werkafspraken moeten ervoor zorgen dat er zo snel en adequaat mogelijk invulling wordt gegeven aan maatwerk nazorg. De werkafspraken gelden voor inzetten van het arrestatieteam, waarbij burgers, zonder enige betrokkenheid bij de zaak waarvoor het arrestatieteam optreedt, nazorg behoeven. De afspraken gelden verder voor personen uit de directe omgeving van de verdachte of andere aanwezigen in panden en voertuigen, die in het kader van de procedure uit veiligheidsoverwegingen onder controle zijn gebracht. De procedure geldt ook voor niet aangehouden, maar wel benadeelde burgers, bijvoorbeeld bij een inval in een verkeerd pand.